

potomci vladislava jagellonského

J. POUZAR

Princ Vladislav z polské dynastie Jagellonců se dostává na český trůn po smrti krále Jiřího z Poděbrad v roce 1471. Výstižné a stručné moderní zhodnocení Jagellonského stavovského království podává stat J. Petráně /1/. Jediný Vladislavův syn a nástupce na českém trůnu Ludvík zahynul v mladém věku bezdětný na útěku z prohrané bitvy u Moháče 29. srpna 1526. Nástupcem Jagellonců na českém trůnu byl zvolen rakouský arcikníže Ferdinand Habsburský, manžel jediné Vladislavovy dcery Anny.

Problémem nástupu Habsburků na český trůn se nejnověji zabývá práce J. Janáčka /2/. Z genealogického hlediska je nutno připomenout, že tedy všichni následující čeští králové (kromě Fridricha Falckého) patří do rodu krále Vladislava. Jak je znázorněno na schématu č. 1 patří král Vladislav do rodu císaře Karla IV. a tedy i přemyslovské dynastie /3/. K důležitému větvení linie potomků Karla IV. dochází ve třetí generaci dvěma sestrami českého krále Ladislava Pohrobka. Potomstvo starší Anny, provdané za Viléma III., vévodu Durynského, a jeho návrat do Čech je popsáno v práci J. Honce /4/. Sledování potomstva mladší Alžběty, která se provdala za polského krále Kazimíra Jagellonského, je po technické stránce poněkud náročnější, protože na rozdíl od své sestry, která měla pouze jedinou dceru, měla Alžběta 13 dětí (6 synů a 7 dcer), z nichž 8 uzavřelo manželství.

Jak je patrné z rekonstruované rodiny Alžběty Habsburské a Kazimíra Jagellonského (viz schema 1., literatura 5) rozpadá se jejich rozrod do 6 tematických okruhů (2 manželství byla bezdětná), z nichž nejvýznamnější představují potomci českého krále Vladislava. Vladislav jako nejstarší z jejich dětí a osoba s nejtěsnějším vztahem k Čechům tvoří logicky první z těchto tematických okruhů, a proto je mu věnována tato studie.

1. Rozrod krále Vladislava a návrat linie jeho potomků do Čech

Rozrod krále Vladislava byl sestaven na základě literárních údajů /6/ tak, aby zahrnoval prvých šest generací jeho potomků. Celý tento rozrod je příliš rozsáhlý (prvých šest generací zahrnuje 384 dospělých osob) a proto jej nelze v této studii omezeného rozsahu publikovat. Nejvíce je příslušníků rodu Falckého (větvi Birckenfeld, Landsberg, Lauterneck, Neuburg, Simmern, Sulzbach a Zweybrück) t.j. 76 (38

Kresba VLADISLAVA JAGELONSKÉHO s královskými insigniemi.
Reprodukce z tzv. Házmburského kodexu.
Reprodukce Vlad. Pouzar

mužů a 38 žen), na druhém místě je rod Habsburský se 69 příslušníky (30 mužů a 39 žen), na třetím místě rod Saský (jak vlastní větve kurfiřtů, tak i větve Mersenburg, Weissenfels a Zeitz) dohromady 40 osob (22 mužů a 18 žen), na čtvrtém místě rod Bavorský 37 osob (22 mužů a 15 žen) a na pátém místě rod Braniborský (jak vlastní rod Braniborský, tak i rod vévodů Pruských) 23 příslušníků (10 mužů a 13 žen). Těchto 5 rodů představuje dohromady 245 osob, t.j. 64 % celkového počtu sledovaných v rozrodu.

Na dalších místech nalézáme rody (v závorce je počet příslušníků): Bourbon (16), Medici (15), Hessen (13), Gonzaga (12), Farnese (11), Holstein-Gottorp (10), Lothringen (9), Stuart (9), Kuronský (8), Vasa (7), Oettingen (6), Baaden-Durlach (5), Savoy (5), Jülich-Cleve (4), Eggenberg (3), Jagello (2), Lobkovic (2), Münsterberg (1) a Oranžský (1). Jak je patrné z tohoto výčtu, rozšířila se linie potomků krále Vladislava téměř po celé Evropě. O využití tohoto materiálu k získání demografických dat pojednává kapitola č. 6.

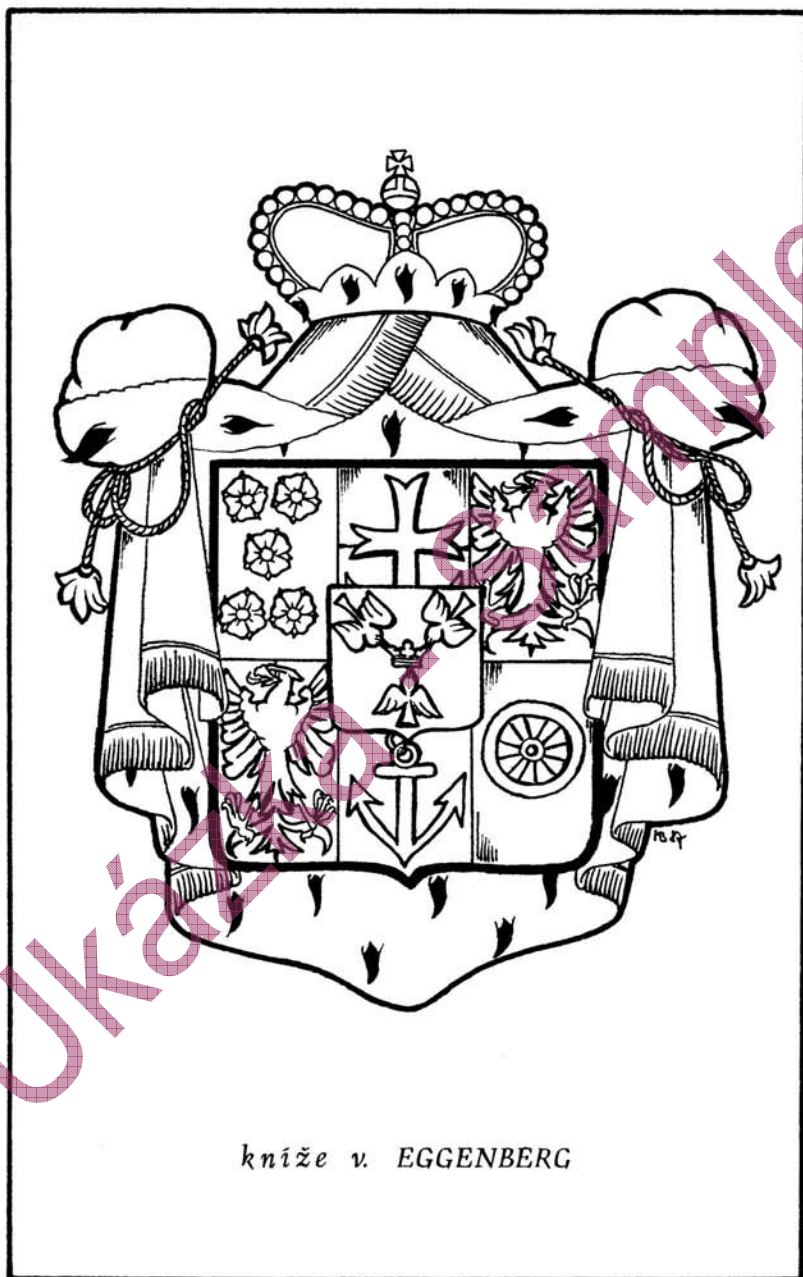
Na schématu č. 2 jsou znázorněny dvě posloupnosti, které představují nejčasnější návrat linie potomků krále Vladislava, kdy se v páté generaci vrací do Čech. V obou případech se jedná o dcery z německých knížecích rodů, které se provdaly do knížecích rodů vlastních rozsáhlé pozemkové majetky v Čechách. Návraty v šesté a v dalších generacích viz kapitola č. 5. Rod Habsburský a Habsbursko-Lothrinský nejsou do této studie zahrnuty, protože o nich existuje rozsáhlá literatura /7/.

2. Rod knížat z Eggenberga

O vzestup původně měšťanského jihoněmeckého rodu Eggenbergů se rozhodující měrou zasloužil Jan Oldřich svp. z Eggenberga narozený roku 1568 ve Štýrském Hradci. Původně protestant přestoupil na katolickou víru a spojil svoji životní dráhu se službou arciknížeti Ferdinandovi Štýrskému, pozdějšímu císaři Ferdinandovi II. . V roce 1602 byl zemským hejtmanem v Krajině, 1605 vyslancem ve Španělsku, 1615 nejvyšším hofmistrem arciknížete, 1621 zemským hejtmanem ve Štýrsku, 1622 se stal rytířem řádu Zlatého rouna, 1623 byl povýšen do dědičného knížecího stavu s právem razit vlastní mince a roku 1625 se stal vévodou krumlovským.

Po bitvě na Bílé Hoře obdržel darem od císaře panství Český Krumlov, Netolice a Prachatice. Z konfiskací zakoupil panství Chýnov, Orlík, Zvíkov a palác v Praze /8/. Tento majetek získal velmi levně, protože jej platil tak zvanou "dlouhou mincí"; byl i členem konzorcia, které tento mincovní podnik provozovalo. Jako vlivný císařův ministr a rádce podporoval Albrechta z Valdštejna v jeho podnikání směřujícím k výstavbě silné císařské armády. Po Valdštejnově pádu se vzdal svého úřadu a odebral se do Lublaně, kde také roku 1634 zemřel (viz literatura 9).

Na schématu č. 3 je znázorněn rod Eggenbergů v posledních pěti generacích až do svého vymření /10/. Druhý kníže a vévoda Jan Antonín byl jen stínem svého mocného otce. Roku

kníže v. EGGENBERG

1664 byl císařským radou a vyslancem v Římě, byl i rytířem řádu Zlatého rouna, obdržel hrabství Gradisku v Krajině jako léno spolu s titulem knížete gradiského. Jeho manželka Anna Marie Braniborská /11/ patří do rodu krále Vladislava (viz schema č. 2). Jejich starší dcera M. Alžběta se provdala za Ferdinanda Josefa kn. z Dietrichsteina (viz kapitola č. 3). Starší syn Jan Kristian byl třetím knížetem a vévodou; více než on si zasloužil pozornost jeho manželka M. Arnoštky dcera Jana Adolfa I. kn. ze Schwarzenberga (± 1615, + 1683).

Jejich manželství bylo bezdětné a když jejich prasynovcem Janem Kristianem vymřel roku 1717 rod Eggenbergů po meči, soustředila ve svých rukou prakticky celý rodový majetek t.j. panství Český Krumlov, Vimperk, Netolice, Orlík a Chýnov a i pražský palác, který odkázala svému synovi /12/ Adamovi Františkovi kn. ze Schwarzenberga. Čtvrtý kníže a vévoda Jan Seyfried byl císařským tajným radou a zemským hejtmánem v Krajině, roku 1697 mu španělský král udělil řád Zlatého rouna. Jeho první manželka M. Eleonora byla dcerou Karla Eusebia kn. Liechtensteina zachyceného na schematu č. 5. Tytéž hodnosti zastával i pátý kníže a vévoda Jan Antonín, který měl za manželku M. Karolinu Josefu dmu Hvězdového kříže, dceru Oldřicha Adolfa Vratislava hr. ze Šternberka (+ 1703) a Anny Lucie hr. Slavatové (± 1637, + 1703) viz literatura /13/. Hraběnka Anna Lucie patří do rodu Anny Habsburské (4) uvedené na schematu č. 1. v tomto případě se tyto dvě linie potomků císaře Karla IV. setkávají.

Jediný syn knížete Jana Antonína Jan Kristian zemřel mlád roku 1717 a jím vymřel rod Eggenbergů po meči. Jeho dvě sestry M. Anna Josefa a M. Terezie Josefa se provdaly za Josefa a Karla hrabata z Leslie. Po smrti své pratety M. Arnoštky rozené ze Schwarzenberga napadly soudně její odkaz majetku (viz výše), ale spor prohrály. Od mladší z nich můžeme sledovat linii potomků krále Vladislava v rodu hrabat z Leslie až do jeho vymření na počátku 19. století /14/.

3. Rod knížat z Dietrichsteina

Do rodu knížat z Dietrichsteina se dostává linie potomků krále Vladislava roku 1656 sňatkem druhého knížete Ferdinanda Josefa s M. Alžbětou kn. z Eggenberga, viz kapitola č. 2. K této moravské větvi rodu Dietrichsteinů je nutno stručně připomenout - s opominutím osob s thematem přímo nesouvisejících - následující fakta /15/.

Věrný císařský služebník Adam z Dietrichsteina (+ 1590) byl hofmistrem synů císaře Maximiliana II. Rudolfa a Arnošta, které doprovázel na vychování ke španělskému dvoru. Tam se také roku 1553 oženil s Markétou de Cordova (+ 1609). Oběma manželům se kromě 4 dcer narodili 3 synové, z nichž nejmladší František (± 1570, + 1636) byl olomouckým biskupem a kardinálem. Jako ústřední postava habsburské protireformační politiky na Moravě využil příležitosti po potlačení stavovského povstání k rozmnožení rodového majetku, které završil založením majorátu s centrem v Mikulově.